

Imperial priests in the sanctuary of Artemis Ephesia: A discussion of I.Ephesos VII.2 4337

Dies van der Linde
PhD Candidate
Department of Classics
Royal Holloway, University of London

25 November 2020
Kommission für Alte Geschichte und Epigraphik,
München

1.1 Introduction: Research Questions

1. How did imperial cults develop in specific spatial, historical, and social conditions?
2. Why did imperial cults develop in the particular way they did – and not differently?

1.2 Introduction: I.Ephesos VII.2 4337

1]χο[πάσης ἡξιώθη?
2 [μαρ]τυρίας παρά [τ]ε [ἡμεῖν καὶ τῶ]
3 [δή]μῳ, τὰ δὲ νῦν ἀσμένως χρώ[με]-
4 νος τῆ ἰδίᾳ {καλο}καλοκαγαθία μεγα-
5 λοψύχως {ὡς} κα[θ'] ἕκαστον ἐνιαυ-
6 τὸν μετὰ τῶν παίδων μόνος κα[ἰ]
7 πρῶτος ὑπέμεινεν ἐπ' ἐνιαυτῶ
8 τὰ δαπανήματα κοσμητήαν τε
9 καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ νυκτερινή-
10 αν καὶ ὑδροπαροχίαν· δι' ὃ οἱ Δημητρι-
11 ασταὶ θαυμάσαντες αὐτοῦ τὸ πρὸς
12 αὐτοὺς εὖνουν ἔκρειναν ἀμοιβά-
13 σασθαι αὐτὸ ταῖς πρεπούσαις τει-
14 μαῖς· ὅπως οὖν ὑπάρχουσιν ἱερεῖς

15 [δ]ιὰ βίου ἐπὶ διμοιρία καὶ ἀλειτουρ-
16 [γ]ησία αὐτὸς μὲν Βᾶσσοσ τῆς Ἄρ-
17 τέμιδος, Σερβιλία δὲ Σεκοῦνδα
18 τῆς Σεβαστῆς Δήμητροσ Καρπο-
19 φόρου, Πρόκλοσ δὲ νέων Διοσκόρων
20 Δρούσου Καίσαροσ υἱῶν· κατασκευ-
21 ασθῆναι δὲ αὐτῶν εἰκόνας γραπτ-
22 άς· τεθήσονται δὲ ἐν τῶ εὐθέτῳ τό-
23 πῳ ἐν τῶ δημοσίῳ ἔχουσαι ἐπιγρα-
24 φὴν τὴν καθήκουσαν· τεθήσονται
25 δὲ γενομένου ψηφίσματος ὑπὸ τε
26 τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου· δεδόχθαι
27 τοῖς πρὸ πόλεωσ Δημητριασταῖς γε-
28 νέσθαι καθότι προέγραπται

1.3 Introduction: Question

What was the relationship between the three persons and the Demetriastai?

- common assumption: the three persons were members of the Demetriastai.

2 No priests of Artemis?

Inscription	Date	Text
SEG 34.1121, ll.3-4	Early imperial period	ὁ ἱερεὺς τῆς Ἀρτέμιδος Ἀπολλώνιος Πολιτικός νεώτερος
I.Ephesos IV 1265	1 st c. AD	Γ. Ἰούλιος Ἄττικος ἱερεὺς Ἀρ τέμιδος σωτεί ρας Σεβαστοῦ γένους
I.Ephesos Ia 27, ll.455-457 (compare I. Ephesos Ia 27, ll.474-475)	104 AD	τ[οῖς χ]ρυσσοφοροῦσι τῆς [θεοῦ Ἀρτέμιδος ἱε]ρεῦσιν καὶ ἱερονεΐκαις πρὸ πόλεως (τοῖς ἀεὶ χρυσσοφοροῦσιν ἱερεῦσιν καὶ ἱερονεΐκαις πρὸ πόλ[εω]ς)
I.Ephesos II 276, ll.7-11	reign of Hadrian	οἱ τὸν χρύσειον κόσμον βαστά ζοντες τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος πρὸ πόλεως ἱερεῖς καὶ ἱερονεΐκαι
I.Ephesos V 1602, fr. I, l.13	ca. 2 nd c. AD	[ἱερ]ὸς τῆ[ς] Ἀρτέμιδο[ς]

3.1 Expenditure: κοσμητήα

I.Ephesos 276, ll.7-11:

οἱ τὸν | [χρύ]σεον κόσμον βαστά | [ζον]τες
τῆς μεγάλης θεᾶς | [Ἄρτέ]μιδος πρὸ πόλεως
ἱερεῖς | [καὶ] ἱερονεῖκαι

SEG 34.1124, ll.1-12:

Ἐπὶ πρυτάνεως· Φ(λ)·Πε | ρίγενους,
ἱερατευού | σης·τῆς·Ἀθηνᾶς διὰ | βίου Βηδίας
Παπιανῆς, | γραμματεύοντος τοῦ δή | μου·
Τι·Φ(λ)·Ἰουλιανοῦ, | **κουρατορευόντων**
τῶν | γναφῆων καὶ λευκαντῶν | τῆς θεοῦ
Ἄρτέμιδος, | προσήνεκαν τῇ θεῷ | τὸν κόσμον
παῖδες καὶ | παρθένοι

ll.6-10: μόνος κα[ἰ] | πρῶτος ὑπέμεινεν ἐπ' ἐνιαυτῷ | τὰ δαπανήματα **κοσμητήαν** τε | καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ
νυκτερινή | αν καὶ ὑδροπαροχίαν·

3.2 Expenditure: νυκτερινή

Inscription	Date	Text
I.Ephesos III 957, II.8-20	post-138 AD	ἀγαθῆ τύχη· [εὐχαρι]στῶ σοι κυρία Ἄρτεμι Τ(ίτος) Φλ(άουιος) Ἀσκλη πιόδωρος νεοποιὸς αὐθαίρετος, ἐκτελέσας τὰς δύο ἐσσηνίας εὔσε βῶς καὶ φιλοτείμως σὺν καὶ Φλ(αουία) Φοίβη τῆ θυ γατρί μου καὶ τῶ συμῆ νῶ μου Αὐρηλίῳ Ἐπαγάθῳ, καὶ νυκτοφυλακήσας τὰς δύο νυκτοφυλακὰς ἐκ τῶν ιδί[ων]
I.Ephesos III 969	post-98 AD	[φιλοτε]ίμως, ἐσσ[ηνεύσας - - νυκ το]φυλακήσας, κληρώσα[ς τὰ συνέδρια πάντα με τὰ] τῶν τέκνων μου Μ(άρκου) Οὐλ(πίου) Φήλ[ικος - - κ]αὶ Οὐλ(πίας) Ἰουλίας, τηρήσας δὲ καὶ τὸ ἱερὸ[ν π]αρὰ ἑμαυτοῦ εὐτυχῶς.
I.Ephesos VII.1 3263, II.5-9, 14	ca. 3 rd c. AD	Αὐρ. Σαλλούβιον Τειμό[θ]εον τὸν εὐσεβῆ καὶ αὐθαίρετον νεοποιὸν τῆς κυρίας ἡμῶν [[Ἄρ τέμιδος]] ἐσσηνεύσαντα τὰς δύο ἐσσηνίας... καὶ ναοφυλακήσαντα
I.Ephesos VII.2 4330, II.1-6	mid-3 rd c. AD	[Ζ]ωτικὸς Ἄρ[τεμιδώρου? γερουσιαστ]ῆς, μετέχων κ[αὶ τοῦ συνεδρίου τῶ]ν νεοποιῶν κ[ουρή των χρυσοφόρω]ν, ἐσσηνεύσας τὰ[ς δύο ἐσσηνίας καὶ] ναοφυλακίας, π[ληρώ σας δὲ καὶ τὰ] μυστήρια πάντ[α]
IE IV 1387, II.13-15	39/38 BC	[ἐνεφάνισαν] οἶδε καὶ περὶ τοῦ εἰσενεγ [κεῖν ψήφισμα περὶ] τῆς βωμοφυλακίας [τῆς ἀρχηγέτιδος Ἀρτέ]μιδος

II.6-10: μόνος κα[ὶ] | πρῶτος ὑπέμεινεν ἐπ' ἑνιαυτῶ | τὰ δαπανήματα κοσμητήαν τε | καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ
νυκτερινή | αν καὶ ὑδροπαροχίαν·

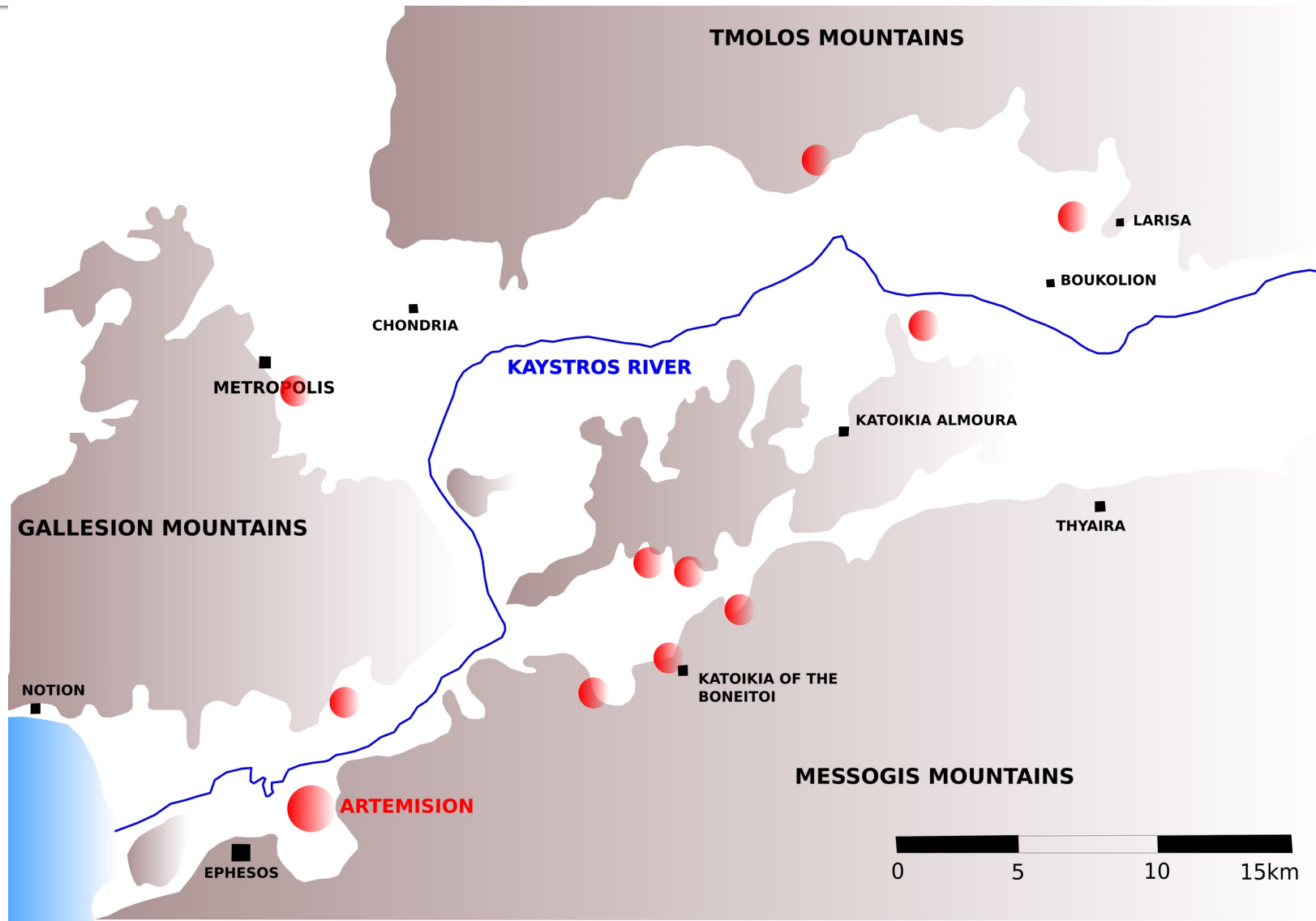
3.3 Expenditure: ύδροπαροχία

P.Oxy IV 729, ll.13-14 (2nd c. AD)

- 13 [...] καὶ δώσει τοῖς αὐτοῖς μεμισθωμέν[ο]ις εἰς λόγον προχρείας ἀργυρίου δραχμᾶς
τρισχειλίας, ἐξ ὧν ὑπολογισθήσονται αἱ διδόμεναι τοῖς ὑδροπαρόχοις ὑπὲρ
ποτισμῶν τοῦ αὐ-
- 14 [τοῦ κτήματος...]

ll.6-10: μόνος κα[ὶ] | πρῶτος ὑπέμεινεν ἐπ' ἐνιαυτῶ | τὰ δαπανήματα κοσμητήαν τε | καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ
νυκτερινή | αν καὶ ὑδροπαροχίαν·

3.4 Expenditure: landed estates of Artemis Ephesia

Based on I. Ephesos VII.2, p.296; with Engelmann 1999, ZPE 125: no.4.

3.5 Expenditure: watering the sacred vines?

SEG 39.1175a, ll.1-6 (Augustan reign?)

1] τοῦ οἴνου[οπ]έδο[υ
2] τῆι αἵμασιᾶ τοῦ οἴνοπέδου τοῦ Ἀστέου τοῦ Ἰπ[π
3] αμμένοι· (ν) καὶ ἀπὸ τούτου προελθόντες αὐτῶι τῶι ρείθρῳι το[
4 καὶ τ]ούτῳι ἀντίουρον ἐν τῆι αἵμασιᾶι τοῦ προγεγραμμένου ἱεροῦ οἴνου[οπέδου
5 ἐθή]καμεν ἕκτον ὄρον ἐν τῆι αἵμασιᾶι τοῦ οἴνοπέδου τοῦ Ἀρτεμιδώρ<ο>υ [
6] τες καὶ διελθόντες τὴν τε ὁδὸν τὴν εἰς τὸ ἱερόν φέρουσαν καὶ τὴν γω[νίαν

ll.6-10: μόνος κα[ῖ] | πρῶτος ὑπέμεινεν ἐπ' ἐνιαυτῶ | τὰ δαπανήματα κοσμητήαν τε | καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ
νυκτερινή | αν καὶ ὑδροπαροχίαν·

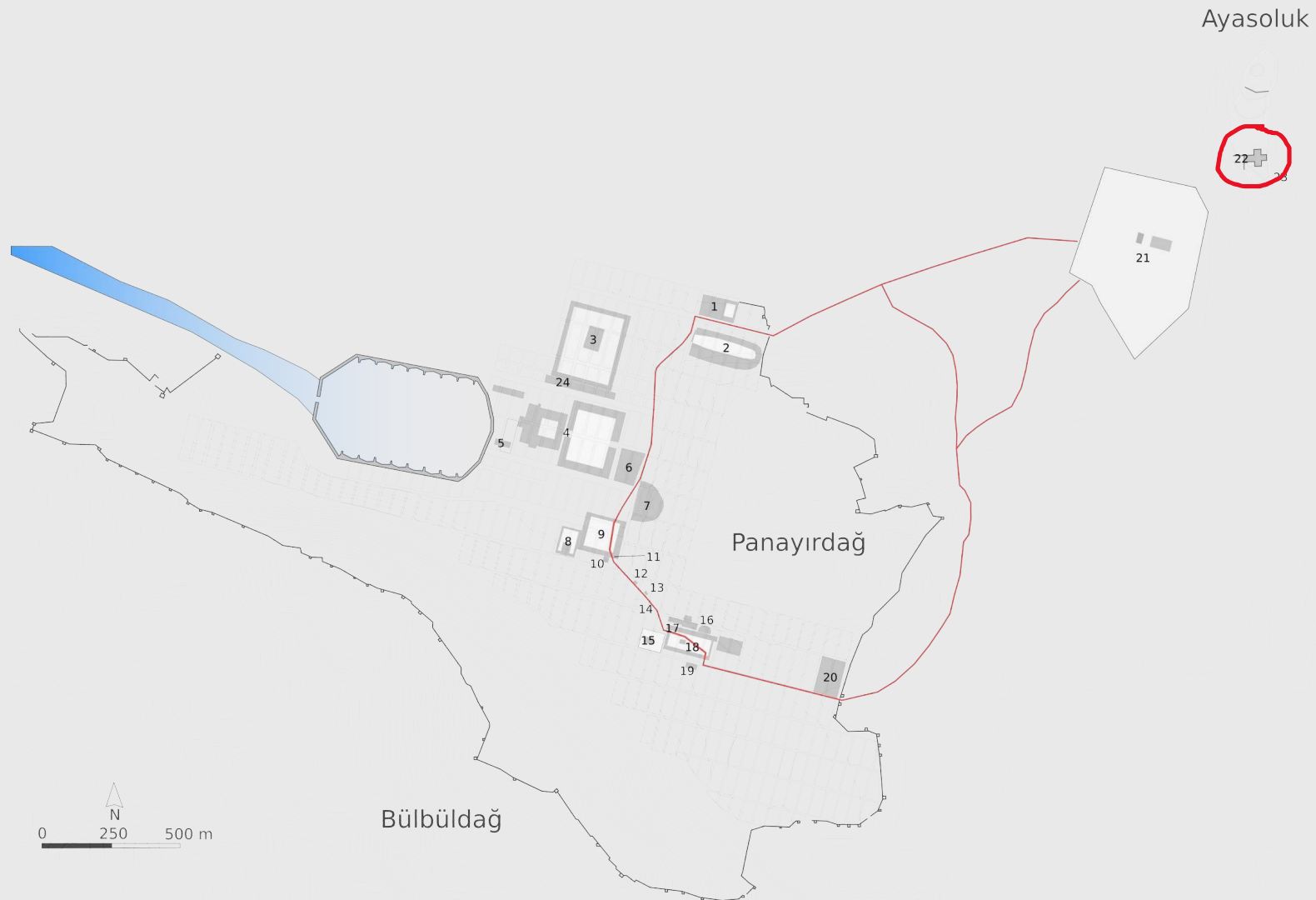
3.6 Expenditure: γυμνασιαρχία

I.Ephesos III 938, ll.1-6 (2nd c. AD?):

ἀγορανόμου καὶ πανηγυ-
ριάρου τῶν μεγάλων
Πασιθέων καὶ ἐπιμελητοῦ
πρῶτου ἐλεοθεσίας τῆς
ἐν τῷ καινῷ γυμνασίῳ ἐν
τῷ ἱερῷ τῆς Ἀρτέμιδος

ll.6-10: μόνος κα[ὶ] | πρῶτος ὑπέμεινεν ἐπ' ἐνιαυτῷ | τὰ δαπανήματα κοσμητήαν τε | καὶ γυμνασιαρχίαν καὶ
νυκτερινή | αν καὶ ὑδροπαροχίαν·

4.1 Location: find spot

4.2 Location: imperial cults in the Artemision

I.Ephesos V 1522 (6/5 BC)

[Augustus] ex reditu Dianae **fanum et Augusteum muro|muniendum** curavit [[C. Asinio Gallo pro cos.]] curator|Sex. Lartidio leg.

[Σεβαστός] [ἐκ] τῶν ἱερῶν τῆς θεοῦ προσόδων **τὸν νεῶ καὶ τὸ Σεβαστήιον** **τιχισθῆναι** προενοήθη | [[ἐπὶ ἀνθυπάτου Γαίου Ἀσινίου Γάλλου]], ἐπιμελήσασθαι Σέξτου Λαρτιδίου πρεσβευτοῦ

I.Ephesos II 412, ll.1-10 (79/80 AD):

ὑπὲρ τῆς τοῦ [κυρίου ἡμῶν] Αὐτοκράτορος Τ[ίτου Καί]-
σαρος ὑγιῆας καὶ διαμονῆς τῆς Ἑρωμαίων ἡγεμονίας **ἀποκατεστά-
θη τὸ βλαβὲν περιτείχισμα τοῦ Αὐ-
γουστήου**, διατάξαντος Μάρκου Οὐλπί-
ου Τραϊανου τοῦ ἀνθυπάτου, ἐπιμελη-
θέντος Πομπωνίου Βάσσου τοῦ πρεσβευ-
[τοῦ,] τῆς χορηγίας γενομένης, **ἐκ τῶν**
[ἱερῶ]ν προσόδων

ll.16-20: αὐτὸς μὲν Βᾶσσοσ τῆς Ἀρ|τέμιδος, Σερβιλία δὲ Σεκοῦνδα|τῆς **Σεβαστῆς** **Δήμητροσ Καρπο|φόρου**,
Πρόκλος δὲ νέων Διοσκόρων|**Δρούσου Καίσαρος** υἱῶν·

More questions

1. What did the honours offered by the Demetriastai exactly consist of?
2. How is it possible that the Demetriastai could offer these honours, seemingly beyond the democratic control of the boule and demos?